

Endokardiitin ehkäisyn ohje potilaalle

Tiettyihin sydänsairauksiin liittyy suurentunut endokardiitin eli sydämen sisäisten rakenteiden tulehduksen vaara. Joidenkin toimenpiteiden yhteydessä suositellaan endokardiitin ehkäisemiseksi antibioottiannoksen antamista ennen toimenpidettä. Antibioottiehkäisyn tarve ja sopivuus arvioidaan yksilöllisesti, ja siinä otetaan huomioon myös muut mahdolliset tulehdusriskit.

Endokardiitin ehkäisemiseksi tulee myös huolehtia suun ja hampaiden sekä ihon kunnosta sekä hoitaa huolellisesti vähäisetkin bakteeritulehdukset.

Potilasryhmät, joille tiettyjä toimenpiteitä edeltävä endokardiitin antibioottiehkäisy on aiheellinen:

- ☐ Tekoläppäpotilas (mekaaninen- tai biologinen tekoläppä) tai potilas, jolle on käytetty keinomateriaaleja (esimerkiksi annulusrengas tai jännerihmat) sydänläpän korjausleikkauksessa
- ☐ Aikaisemmin sairastettu endokardiitti
- ☐ Korjaamaton syanoottinen synnynnäinen sydänvika, mukaan lukien palliatiivisen suntin tai putkisiirteen (conduit) saaneet potilaat
- ☐ Korjattu synnynnäinen sydänvika, mikäli potilaalle on jäänyt residuaalidefekt, joka sijaitsee keinomateriaalin kuten tekoläpän lähellä
- ☐ Ensimmäisen 6 kk ajan potilaille, joille on suoritettu synnynnäisen sydänvian vuoksi leikkaus käyttäen keinomateriaaleja, suntteja ja putkisiirteitä (conduit), sekä potilaille, joille on asetettu sydänläppään suljinlaite (eli klipsi) katetrisaatiotoimenpiteessä
- ☐ Sydämensiirtopotilaat, joille on kehittynyt läppävika
- ☐ Vasemman kammion apupumppupotilaat (LVAD-potilaat)

Endokardiitin antibioottiehkäisy on aiheellinen ennen toimenpiteitä, joissa rikotaan suun, nielun tai hengitysteiden limakalvoa, jolloin bakteremia on mahdollinen tai todennäköinen, **esimerkiksi:**

- Hampaisiin ja parodontiumiin kohdistuvat toimenpiteet, joihin yleisesti liittyy ienverenvuotoa (hampaan poisto, kyretointi) tai periapikaalisen alueen manipulointia (juurihoito, re-sektio)
- Hammaslääkärin tai -hoitajan tekemä hampaiden tukikudosten puhdistus ja ikenen alla olevan hammaskiven poisto
- Poskiontelon huuhtelu
- Nielu- tai kitarisan poistoleikkaus
- Bronkoskopia (keuhkoputkien tähyystys), johon liittyy invasiivisia toimenpiteitä

Erillinen* endokardiitin antibioottiehkäisy ei ole tarpeen esim. seuraavissa toimenpiteissä:

- Hampaan paikkaaminen
- Juurihoito, jossa ei kajota periapikaalialueeseen
- Suuonteloon tehty puudutus
- Hammasproteesin sovitus
- Hampaiston pastapuhdistus
- Gastroskopia (mahalaukun tähystys), kolonoskopia (paksusuolen tähystys), non-invasiivinen bronkoskopia (keuhkoputkien tähystys)
- Urologiset (virtsaiteiden) toimenpiteet*
- Gynekologiset ja obstetriset (synnytykseen liittyvät) toimenpiteet ja synnytykset)*
- Gastrointestinaalialueen (vatsaelinten ja suoliston leikkaukset)*

***Huom.**

- Gastrointestinaali- ja genitourinaaritoimenpiteiden (vatsan elinten, suoliston, gynekologisten ja virtsaelinten toimenpiteiden) antibioottiehkäisy annetaan normaaliin tapaan kulloinkin voimassa olevan ohjeen mukaan. Ennen virtsaiteiden toimenpiteitä pitää hoitaa virtsatieinfektio ja oireeton virtsan bakteerilöydös.

Endokardiitin antibioottiehkäisyssä käytettävät lääkkeet (annetaan 30-60min ennen toimenpidettä)

Lääkkeen antotapa	Mikrobilääke	Aikuinen	Lapsi
Ensisijaisesti annetaan p.o.	Amoksisilliini	2 g	50 mg/kg
i.v. vaihtoehto	Ampisilliini	2 g	50 mg/kg
p.o. vaihtoehdot penisilliiniyliherkille	Kefaleksiini	2 g	50 mg/kg
	Klindamysiini	600 mg	20 mg/kg
	Atsitromysiini	500 mg	20 mg/kg
	Klaritromysiini	500 mg	15 mg/kg
	Roksitromysiini	300 mg	
i.v. vaihtoehdot penisilliiniyliherkille	Kefuroksiimi	1.5 g i.v.	60 mg/kg
	Klindamysiini	600 mg i.v.	20 mg/kg